

בס"ד

ליקוטי בן לאשרי

מתוך ספר בן לאשרי ברכה משולשלת

מהג"ר יצחק הכהן הוברמן זצ"ל - "הצדיק מרעננה"

פרשת וישב תשפ"ב

יוצא ממפוח שלך ששורף את כולם, כך יעקב ראה כל האלופים, תמה מי יכול לכבוש את כולם, אמר לו הקב"ה כתיב (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. התמיה ידועה, האם זריעה והבאת הפשתן למדינה היא בשביל לשרפו, הלא ידוע שכמה מדינות עיקר יכולם וכל פרנסתם מגידול הפשתן ומה חכמת הפיקח שישרפנו. ונראה לענ"ד בעזרת השם יתברך ידוע דבפשתן יש ג' סוגים (א) לעשות חבלים, לזה יצלה כל הפשתן, אפילו עם הפסולת יכולים להפשיל חבלים. (ב) לעשות ארג לשקים ובגדים גסים לאיכרים, את זה מוכרחים לנקות מעט, דפסולת לא יצלה לאריגה, (ג) בגדי שש שהם עדינים מאד כמשי, לזה צריך לנקות היטב עד שלא ישאר אלא מיעוטא דמיעוטא, וידוע שבעת הניקוי נשבר כל הפסולת עד שאינו ראוי אפילו לעשות ממנו חבלים ורק עומד לשריפה:

נמצא זהו תשובת הפיקח, אל תחשוב שכל הפשתן יעשה למלאכה, כי הפשתן הזה הובא לנקותו ולהוציא ממנו המיעוטא דמיעוטא לעשות בגדי שש לשרים. והנמשל דיעקב אבינו ע"ה חשב כי הוא נתברך (לעיל כו, כט) הוה גביר, ואיך אם כן יש לעשו כל כך הרבה אלופים שימשלו בבני ישראל, ומי יודע עד כמה תמשך מלכותם ובני ישראל יסבלו מהם. השיבו הקב"ה ניצוץ אחד יוצא משלך ומשל בנך יוסף ששורף את כולם, דכך

לאברהם אבינו ע"ה קום התהלך בארץ, קנאה בחזקה ולפי זה אין לומר תירוץ התוספות (שבת י, ב) דהגירות התחילה מלידת יצחק, דהא כתיב בארץ לא להם, וארץ כנען קנאה אברהם אבינו ע"ה בחזקה והוי ארץ שלהם:

לכך ביקש יעקב לישב בשלוה, שבזה יחזיק שיטתו שמותר לו לישא רחל ולא כנ"ל, כי יש להם דין ישראל ואין עכשיו התחלת הגלות וגירות. אך ידוע מה שכתב הפרשת דרכים דמה שאמר יוסף על אחיו שאוכלין אבר מן החי, היה משום שאכלו מפרכסת וסבירא להו דדינן כבר כישאל דבשחיטה תליא מילתא. אך יוסף סבר דדינן עדיין כבני נח דבמיתה תליא, וכל זמן שהיא מפרכסת עדיין דינה כאבר מן החי. וכיון שיעקב שתק ליוסף, שתיקה הוי ליה כהודאה דהלכה כמותו, שיש להם דין בני נח אם כן הדרא הקושיה איך נשא ב' אחיות. והיינו דאמר קפץ עליו רוגזו של יוסף דוקא, מה שיוסף התרגז והביא דיבה של אחיו. וזהו שאמרו במדרש (אליהו רבא פ"ה כעין זה, ובלשון זה הובא בראש יוסף פרשת וישלח) בשעה שנאבד יוסף אמר יעקב אוי לי שנשאתי ב' אחיות, היינו דלא היה לי לשתוק לו, אלא לסתור דבריו שהצדק עם אחיו, שדין ישראל לנו, והיה חדל מדיבתו ולא היה נאבד: (עמ' תקמ)

דרוש. ברש"י הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן, תמה הפחמי אנה יכנס כל הפשתן, השיבו פיקח אחד ניצוץ אחד

דרוש. וישב יעקב בארץ, וכיון שבא לעניני ארציות, צריך ליישב את עצמו איך יוכל להתחזק בעבודת השם יתברך. כדי שלא יתגשם וישתקע ח"ו בהארציות. אבל בעשו כתיב (בראשית לו, ו) וילך אל ארץ, היינו ששם בזה כל כחו, דכל מעלת האדם מה שנקרא מהלך (ראה זכריה ג, ז), זה עשה לו לעיקר הליכתו. אל ארץ, שישגי ויהנה מתאוות וישתקע בארציות. (עמ' תקמ)

דרוש. ברש"י ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף, יש לדקדק למה דוקא יעקב ביקש לישב בשלוה, ולא נמצא שיאמרו שאברהם או יצחק בקשו לישב בשלוה. עוד יש לדקדק על אומרם ז"ל קפץ עליו רוגזו של יוסף, ולמה לא אמר רוגזו של יהודה. המעט רוגז היה לו שמתו שני בניו מיתה חטופה רחמנא ליצלן, ואחר כך הבושה במעשה תמר וכעדות רז"ל (שמות רבה פ"ל, יט) שאמר טוב לו להתבייש בעולם הזה ולא לעולם הבא. ויש לומר דהקשו המפרשים (ראה פרשת דרכים, דרוש ראשון. ראש דוד וישב, ויחי) על יעקב אבינו ע"ה איך הותר לו ליקח שתי אחיות, ולמאן דאמר בלהה וזלפה גם כן אחיות היו בנות לבן, אם כן לקח ד' אחיות. ותירצו שיעקב אבינו ע"ה סבירא ליה שכבר יצאו מדין בני נח ודינן כישאל, ובנות לבן יש להם דין בני נח וגירון, נמצא דהרי הם כקטנים שנולדו עכשיו, ואין להם שום יחס משפחה. ולפי זה מה דקאמר ליה הקב"ה

"הנני מוסר עוד מודעה שהחלטתי להתפלל בל"נ בכל יום על כל אלה שיעיינו בספר ויגידו בשמי דברי תורה לאחרים שיוושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב" – רבינו בספרו חלק א'

א

להנצחה ועוד פרטים להתקשר ל office@rabbidg.com

ליקוטי בן לאשרי

מתוך ספר בן לאשרי ברכה משולשלת

מהג"ר יצחק הכהן הוברמן זצ"ל - "הצדיק מרעננה"

בי חשק ואפלטתו. והמפרשים כתבו (ראה אלשיך כאן) שראובן היה מסופק אם הצדק עם אחיו שיוסף רשע ובעל לשון הרע או שיוסף צדיק, על כן עשה הבחינה בבור זה, דאם ינצל סימן שהוא צדיק כנ"ל ואז ישיבהו אל אביו. וממילא מיושב המדרש דאם היה יודע שהתורה מעידה עליו למען הציל אותו, דהיינו שינצל, אם כן לא היה שוב צורך לבחינה ותיכף היה משיבו:

דרוש. (לז, כד) ויקחהו וישליכו אותו הברה והבור ריק אין בו מים, לכאורה תיבת ויקחהו הוא כמיותר דהוי ליה למימר וישליכוהו, ואני יודע דלקחיהו. ויש לומר על פי דברי רש"י על פסוק (ויקרא ת, ב) קח את אהרן, קחהו בדברים טובים, דקיחה לשון פיוס. והכי נמי כתבו המפרשים (ראה אלשיך כאן, ובפרדס יוסף בפרשתנו אות כד) דהאחים דנו את יוסף כרודף ומבקש רעתם, ויוסף אמר להם שטועים הם בדבר וח"ו אינו מבקש רעתם. ועל כן הציעו לפניו שיעשו בחינה להראות צדקו, שישליכוהו לבור מלא נחשים ועקרבים שהוא היה הראשון שבבעלי לשון הרע (במדבר רבה פ"ט, ב. דברים רבה פ"ה, י). ואז אם ינצל מהם הסימן שהצדק עמו, ועל ידי זה גם יוסף נתרצה במה שהשליכוהו, כדי להוציא הטינה מלב אחיו. והכי פירושו, ויקחהו, פיסוהו בזה, וישליכו אתו הברה, היינו בבור כזה אין בו מים אלא נחשים ועקרבים, ואם נקי הוא מעון לשון הרע ינצל, ואז תתברר צדקתו: (עמ' תקנט)

רמז. ואביו שמר את הדבר, גימטריה עם הכולל אושר תורה הלכה, ויבואר על פי אומרם ז"ל (יומא ב, א) לא משכחת צורבא מרבנן דמורי אלא מיששכר (לשון הגמ' אלא דאתי או משבט לוי או משבט יששכר), והקשה מהרש"א מאומרם ז"ל (סנהדרין צג, ב) גבי דוד המלך ע"ה על פסוק (שמואל א, טז - יח) וה' עמו, שהלכה כמותו. והלא דוד מיהודה אתי, תירץ דמלך שאני, וזה ששמח יעקב והיה מקוה שימלוך יוסף ויזכה לכוון להלכה, שזה אושרה ועיקרה של תורתנו הקדושה: (עמ' תקנב)

דרוש. (לז, כב) ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אותו אל הבור הזה וגו' למען הציל אותם מידם להשיבו אל אביו וגו' והבור ריק אין בו מים, ואמרו רז"ל (שבת כא, א) אבל נחשים ועקרבים יש בו. ובמדרש (ויקרא רבה פ"ד, ח) אילו היה יודע ראובן שהתורה כותבת עליו כן, על ראשו היה מוליכו אל אביו. ותמוה הכי ראובן עשה זה בשביל להתפאר. ויש לומר דבאמת צריך להבין מה חשב ראובן כשיעץ להשליכו לבור נחשים ועקרבים, הרי הלכה פסוקה (שלחן ערוך אבן העזר סימן יז סעיף כט) נפל לבור נחשים ועקרבים מעידים עליו שמת, דאגב שעומד עליהם ודוחקם מזיקים אותו בודאי, ואיך ינצל. ויש לומר דזהו דוקא באיש פשוט, אבל בצדיק כתיב (תחלים צ, יג) על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותנין, הרי אף על פי שעומד עליהם ודוחקם אין להם שליטה עליו, כי

לא ימשך מלכותם אלא עד שיצאו מהם הגרי צדק כשמעיה ואבטליון, רבי עקיבא וחבריו רבי מאיר, כאומרם ז"ל (פסחים פז, ב) לא גלו ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים. וכשיתבררו כל ניצוצות הקדושות, שהם נשמות הגרים שנמשלו לבגדי שש, אז כל הפסולת ישרף, אמן כן יהי רצון שנזכה תיכף לזה: (עמ' תקמד)

דרוש. אלה תולדות יעקב, כל קיום שלהם יוסף, באם ילמדו מדת יוסף. ואיזה מדה, בן, מה שהוא הבין, שבע עשרה, גימטריה טו"ב. שנה, גימטריה ספירה. והכוונה שהטוב היה אצלו זך כמו אבן ספיר, עד שהיה יכול לומר לאחיו שנתאכזרו ומכרוהו לעבד (להלן מה, ה) אל תעצבו, שלכו היה כואב אולי יהיה לאחד מהם איזה עגמת נפש ועצבות על ידי זה. ולא דוקא לאחיו, אלא אף למצריים המענים אותו ומעלילים עליו עלילות שקר ושמים אותו בבור על לא חמס בכפו, היה דואג (להלן מא, לו) ולא תכרת הארץ ברעב. וכידוע בספרים הקדושים (ראה פני דוד מקץ, ו) דעל ידי פתרונו הטוב הצילם מגזירת מ"ב שני רעב שנגזרו עליהם, וצדק בן עזאי באומרם (בראשית רבה פכ"ד, ו) זה, י"ב שבטים. ספר, היה אצלם זך וברור. תולדות אדם, להוליד אדם השלם במדות טובות, ולא יהיה כעיר פרא, כי בהנהגתם הטובה גם באנושיות, ראו, שזה כלל גדול בתורה: (עמ' תקמו)

"הנני מוסר עוד מודעה שהחלטתי להתפלל בל"נ בכל יום על כל אלה שיעיינו בספר ויגידו בשמי דברי תורה לאחרים שיוושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב" - רבינו בספרו חלק א'